

DOWODY

Uzupełnij tabelę: ŹRÓDŁA I ŚRODKI DOWODOWE

Źródło dowodu	Środek dowodowy	Sposób przeprowadzenia

Uzupełnij tabelę: DOMNIEMANIA W POLSKIM PROCESIE KARNYM

Podział			
Dopuszczalność przeciwdowodu			
Przykłady			

KAZUSY

1. Policja w drodze czynności operacyjno-rozpoznawczych uzyskała informacje, iż adwokat Jerzy P. kontaktuje się z Adamem H., Feliksem D. i Romanem W. podejrzanymi o popełnienie poważnych przestępstw związanych z przestępczością zorganizowaną, przeciwko którym prowadzone jest postępowanie przygotowawcze. Na podstawie art. 237 § 1 k.p.k. sąd na wniosek prokuratora zarządził kontrolę i utrwalanie rozmów prowadzonych przez podejrzanych, wśród których znalazły się także rozmowy z Jerzym P. prowadzone przy użyciu telefonu i poczty internetowej oraz w siedzibie jego kancelarii. Ogłoszenie postanowienia odroczone na okres 3 miesięcy. Po jego doręczeniu zażalenie wnieśli podejrzani oraz adwokat Jerzy P. Ten ostatni wskazywał, iż podsłuch obejmował także jego rozmowy z osobami, których jest obrońcą, co narusza zakaz sformułowany w art. 178 pkt 1 k.p.k., a kontakty z podejrzanymi wynikały wyłącznie z faktu, iż jest on ich pełnomoc-

nikiem w sprawie toczącej się przed sądem związanej z ich działalnością gospodarczą.

Czy Jerzemu P. służy zażalenie na wskazane postanowienie?

Co może być przedmiotem podsłuchu?

Czy podsłuch jest niedopuszczalny w stosunku do okoliczności objętych tajemnicą adwokacką i obrończą?

2. W toku postępowania przed sądem, oskarżyciel publiczny złożył wniosek dowodowy, w którym zwrócił się o przesłuchanie jako świadka Jana K., zatrudnionego w Parafii Rzymskokatolickiej w S. w charakterze zakrystianina, na okoliczność tego, iż słyszał on, jak oskarżony Franciszek J. w czasie spowiedzi w kościele w S., wyznał duchownemu, iż usiłował zabić swoją żonę.

Proszę rozstrzygnąć powyższy wniosek dowodowy.

3. Grzegorz K., trudniący się zbieractwem materiałów wtórnych, znalazł na śmietniku dokumenty sporządzone przez Agencję Wywiadu, zawierające tajemnicę państwową, a dotyczące przygotowywanego zamachu na życie Prezydenta RP. Po pewnym czasie został on powołany na świadka przez obrońcę Karola D. i Henryka S. oskarżonych o usiłowanie przestępstwa z art. 134 k.k., aby zeznał on na okoliczność treści znalezionych przez niego materiałów, a w szczególności w kwestii niezgodności tożsamości osób wymienionych w tych dokumentach z tożsamością oskarżonych.

Czy i ewentualnie pod jakimi warunkami może zeznawać Grzegorz K.?

4. Oskarżyciel w akcie oskarżenia zawniósł przesłuchanie świadka Feliksa B., pracownika delegatury ABW w G., na okoliczność działalności oskarżonego – Georga H. i jego sekty. W odpowiedzi na akt oskarżenia obrońca oskarżonego wniósł o oddalenie tego wniosku dowodowego z uwagi na fakt, iż okoliczności co do których ma zeznawać świadek stanowią tajemnicę państwową i w związku z tym przeprowadzenie tego dowodu jest niedopuszczalne (art. 170 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Jak należy rozstrzygnąć powyższy wniosek dowodowy? Jaki organ i w jakiej formie powinien to uczynić?

5. W Prokuraturze Okręgowej w G. toczy się postępowanie przygotowawcze dotyczące ujawnienia informacji stanowiących tajemnicę państwową, które zostały opublikowane w publikacji prasowej w gazecie „Wieści G.”. Dziennikarz Jerzy W., autor wspomnianego tekstu, przesłuchany w trybie art. 180 § 2 k.p.k. w charakterze świadka, odmówił podania danych osoby, która przekazała mu te informacje, gdyż zastrzegła ona swoją anonimowość. W takiej sytuacji prokurator prowadzący postępowanie postanowił na podstawie art. 218 k.p.k. zażądać od operatora telekomunikacyjnego

wykazów połączeń telefonicznych (tzw. bilingów) Jerzego W. z okresu miesiąca poprzedzającego opublikowanie wspomnianego materiału, aby ustalić z kim kontaktował się dziennikarz.

Proszę ocenić prawidłowość decyzji prokuratora.

6. Która z poniżej wymienionych osób może odmówić składania zeznań na podstawie art. 182 § 1 k.p.k. lub żądać zwolnienia jej od złożenia zeznania na podstawie art. 185 k.p.k.:
- a) narzeczona oskarżonego, która jednak z nim jeszcze nie zamieszkuje,
 - b) partner oskarżonego, z którym pozostaje on w związku homoseksualnym,
 - c) wspólnik oskarżonego ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

7. W sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w M. Janusz Z. oświadczył, że jest konkubentem oskarżonej i chce skorzystać z prawa odmowy zeznań. Stwierdził ponadto, od 9 miesięcy nie mieszka z oskarżoną i nie spotyka się z nią, a zatem i tak niewiele mógłby wnieść do sprawy.

Czy Januszowi Z. przysługuje prawo odmowy zeznań?

8. Na rozprawę wezwano w charakterze świadka dwunastoletnią siostrę oskarżonego – Zuzannę K.

Czy dziecko może być świadkiem w postępowaniu karnym? Jeśli tak, to czy i na jakiej podstawie przysługuje Zuzannie K. prawo odmowy zeznań? Czy może ona samodzielnie zdecydować, czy będzie zeznawać?

9. Jan P. został wezwany do Prokuratury Rejonowej w S. celem złożenia zeznań jako świadek w sprawie Dariusza J. podejrzanego o popełnienie przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. Złożone przez niego zeznania obciążły podejrzanego. Po wpłynięciu aktu oskarżenia przeciwko Dariuszowi J. do sądu Jan P. także złożył zeznania na rozprawie głównej. Wydany przez Sąd Rejonowy w S. wyrok w powyższej sprawie został zaskarżony przez obrońcę Dariusza J., a następnie uchylony z uwagi na naruszenie szeregu przepisów prawa procesowego. Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy w S. wezwał na rozprawę w charakterze świadka Jana P. Ten przed przesłuchaniem przez Sąd oznajmił, iż od 2 miesięcy Dariusz J. jest mężem jego siostry Anny P. obecnie J.

Oceń powyższą sytuację z punktu widzenia prawa świadka do odmowy składania zeznań.

10. Na rozprawie w sprawie oskarżonego z art. 208 k.k. Jana S, jego siostra Joanna S. oświadczyła, że korzysta z prawa odmowy zeznań. W tych okolicznościach oskarżyciel publiczny złożył wniosek o przesłuchanie Jerzego K. – znajomego oskarżonego oraz Marioli K. – koleżanki siostry oskarżonego, którym w trakcie spotkań towarzyskich Jan C. oraz jego siostra opowiadali o okolicznościach popełnionego przez oskarżonego przestępstwa.

Czy przeprowadzenie dowodu z przesłuchania ww. osób byłoby zgodne z k.p.k.? Czy dopuszczalne byłoby przesłuchanie policjanta, który przesłuchiwał Joannę S. w toku postępowania przygotowawczego?

11. W dniu 5 sierpnia 2005 r. Stanisław L. zawiadomił komendę powiatową Policji w G. o fackie kradzieży swojego motocykla marki Junak. Podczas dochodzenia okazało się, że podejrzanym jest brat Stanisława L. – Antoni L.

Co w takiej sytuacji powinien uczynić prowadzący dochodzenie i czy w tym wypadku będzie przysługiwało Stanisławowi L. prawo odmowy zeznań? Gdyby odpowiedź na poprzednie pytanie jest twierdząca, to czy możliwe będzie odczytanie na rozprawie zawiadomienia o przestępstwie?

12. Przed Sądem Rejonowym w W. toczy się rozprawa w sprawie przeciwko Robertowi K. oskarżonemu o przestępstwo z art. 230 k.k., podczas której przesłuchiwany jest świadek Karol R. Na kilka pytań prokuratora dotyczących znajomości z oskarżonym oraz załatwiania z nim „wspólnych interesów” świadek z powołaniem się na przepis art. 183 § 1 k.p.k. odpowiada jedynie, iż uchyla się od odpowiedzi na pytanie. W końcu poirytowany zachowaniem świadka prokurator składa wniosek, aby sąd zobowiązał świadka do udowodnienia, iż rzeczywiście udzielenie odpowiedzi na jego pytania mogłoby narazić go na odpowiedzialność karną. Sąd przychylił się do wniosku prokuratora i zagroził świadkowi, iż w przypadku niewykazania zasadności uchylenia się od udzielenia odpowiedzi na pytania, ukarze go karą pieniężną za bezpodstawną odmowę składania zeznań.

Proszę ocenić zaistniałą sytuację i uzasadnić swoje stanowisko.

13. Leon F. został zatrzymany wraz z Jackiem P. i Rafałem H. przez Policję. Przedstawiono im zarzut włamania się do oddziału banku PKO BP S.A. w S. i kradzieży 100.000 zł, tj. popełnienia przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. W toku przesłuchania, kiedy to Leon F. odmówił składania wyjaśnień, przesłuchujący policjant poinformował go, iż jego współnicy Jacek P. i Rafał H. złożyli wyjaśnienia, w których przyznali się do popełnienia przestępstwa, jednak zgodnie powiedzieli, że to Leon F. był organizatorem i przywódcą skoku na bank i on zabrał większą część pieniędzy. Jednocześnie przesłuchujący oświadczył, iż odmowa zeznań jest równoznaczna z zastosowaniem tymczasowego aresztowania wobec Leona F. W związku z takim stanem rzeczy Leon F. przyznał się do popełnienia przestępstwa, złożył pełne wyjaśnienia i wskazał miejsce ukrycia pieniędzy. W toku postępowania przed sądem Leon F. siedząc na ławie oskarżonych razem z pozostałymi sprawcami dowiedział się, iż został wprowadzony w błąd, gdyż ani Jacek P., ani Rafał H. nie przyznali się do winy i odmówili składania wyjaśnień. Wówczas Leon F. odmówił składania wyjaśnień i zrelacjo-

nował całą sytuację swojemu obrońcy, który wniósł o pominięcie wcześniejszych wyjaśnień Leona F. z uwagi na naruszenie art. 171 § 7 k.p.k.

Proszę ocenić powyższą sytuację i rozstrzygnąć wniosek obrońcy.

14. Oskarżyciel wniósł o przesłuchanie jako świadka funkcjonariusza Policji Karola D., na okoliczność zeznań jakie w toku śledztwa świadek Tomasz M. złożył podczas przesłuchania przeprowadzonego przez Karola D. Świadek Tomasz M. zeznawał korzystnie dla oskarżonego, lecz nie został wezwany na rozprawę, aby złożyć zeznania przed sądem.

Proszę rozstrzygnąć powyższy wniosek oskarżyciela.

15. Podczas rozprawy, toczącej się w sprawie o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k., pokrzywdzony Karol J. (nie będący oskarżycielem posiłkowym), który zeznawał w charakterze świadka, na zakończenie przesłuchania oświadczył, iż zgłasza wniosek dowodowy o przesłuchanie jego żony Marii J. na okoliczność tego, kto udzielił mu pomocy po pobiciu przez oskarżonego. Powyższemu wnioskowi sprzeciwił się obrońca oskarżonego, podnosząc że żona pokrzywdzonego w inkryminowanym czasie przebywała w innej miejscowości i jej zeznania nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Oskarżyciel publiczny pozostawił rozstrzygnięcie wniosku do uznania sądu.

Jak należy rozstrzygnąć powyższy wniosek, kto jest do tego uprawniony i w jakiej formie powinno to nastąpić?

16. Podczas rozprawy, po przesłuchaniu świadka Zenona D., który zeznawał odnośnie okoliczności wypadku komunikacyjnego, a w szczególności numerów rejestracyjnych samochodu, który go spowodował, głos zabrał obrońca oskarżonego, który stwierdził: „Z tego co widzę, to świadek nosi dość silne okulary, jak więc mógł widzieć z odległości 300 metrów numery rejestracyjne samochodu? Myślę, że konieczne jest sprawdzenie tego przy pomocy drobnego eksperymentu procesowego. Dlatego wnioskuję o jego przeprowadzenie tu na sali rozpraw.” Powyższemu wnioskowi zaoponował oskarżyciel publiczny, stwierdzając, iż ten wniosek nie jest wnioskiem dowodowym, gdyż w jego drodze nie zostanie stwierdzona żadna okoliczność odnosząca się do zdarzenia faktycznego, podlegającego udowodnieniu i w związku z tym nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Czy powyższy wniosek obrońcy jest wnioskiem dowodowym? Jak należy rozstrzygnąć wniosek obrońcy?

17. W dniu 15 grudnia 2008 r. Janina K. złożyła w Prokuraturze Rejonowej w G. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z art. 197 § 2 k.k., w wyniku którego ucierpiała jej 13-letnia córka Nina

K. oraz wnioski o ściganie jego sprawcy. Po wszczęciu postępowania przygotowawczego małoletnia Nina K. została przesłuchana przez sąd z udziałem biegłego psychologa w trybie art. 185a k.p.k. Po 3 miesiącach, w wyniku czynności procesowych ujawniono, że sprawcą przestępstwa jest Jan W. W związku z tym zostały mu przedstawione zarzuty. obrońca Jana W. skierował do prokuratora prowadzącego postępowanie wnioski o ponowne przesłuchanie Niny K. z udziałem podejrzanego i jego obrońcy. Prokurator oddalił ten wniosek, motywując to zasadą jednokrotności przesłuchania w trybie art. 185a k.p.k. oraz brakiem wskazania przez obrońcę nowych okoliczności uzasadniających powtórzenie przesłuchania. Jan K. został oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 197 § 2 k.k. W toku postępowania jurysdykcyjnego obrońca ponowił wniosek o przesłuchanie Niny K., jednak bezskutecznie. W związku z tym w apelacji od wyroku skazującego Jana W. za zarzucone mu przestępstwo, obrońca podniósł zarzut obrazy przepisów postępowania polegającego na nieuwzględnieniu wniosku o przesłuchanie Niny K. z udziałem oskarżonego i jego obrońcy, co naruszyło prawo oskarżonego do obrony oraz zasadę równości stron.

Jaki jest cel unormowania zawartego w art. 185a k.p.k.? Jak należy rozstrzygnąć apelację obrońcy?

18. Prokurator Rejonowy w S. prowadzi postępowanie przeciwko Ryszardowi K. i jego „wspólnikom” zarzucając im wymuszanie haraczy od miejscowych restauratorów. Jeden z pokrzywdzonych, Jan W., wezwany do stawienia się w prokuraturze i złożenia zeznań jako świadek, stawił się i oświadczył prowadzącemu śledztwo, iż boi się podejrzanych, gdyż kilkakrotnie grozili mu porwaniem jego małoletniej córki oraz podłożeniem bomby w jego restauracji. Jednak byłby on skłonny składać zeznania jako świadek *incognito*. Wobec tego prokurator wydał postanowienie o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka Jana W., które następnie zaskarżył obrońca jednego z podejrzanych. W toku posiedzenia sądu odwoławczego sąd ten powziął wątpliwość, czy przepisy k.p.k. dopuszczają występowanie pokrzywdzonego przestępstwem jako świadka *incognito*.

Czy pokrzywdzony może być świadkiem incognito? Jak w związku z tym należy rozstrzygnąć zażalenie obrońcy?

19. W toku postępowania przygotowawczego prowadzonego przeciwko Zenonowi G., ps. Lolo, któremu zarzucono popełnienie szeregu przestępstw m. in. z art. 148 § 1 k.k., art. 280 § 2 k.k., art. 190 § 1 k.k., prokurator wydał postanowienie o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka Stefana D., który w pewnym okresie zajmował się księgowością w firmie Zenona G. Po uprawomocnieniu się powyższego postanowienia Stefan D. złożył zeznania jako świadek anonimowy. Po wniesieniu aktu oskarżenia do Sądu Okręgowego w G.,

obrońca Zenona G. w odpowiedzi na akt oskarżenia złożył wniosek dowodowy o przesłuchanie Stefana D. w charakterze świadka.

Jak należy rozstrzygnąć powyższy wniosek dowodowy? Czy Stefan D. nadal może być świadkiem incognito? Co powinien uczynić organ procesowy zgodnie z zasadą lojalności względem świadka incognito w powyższej sytuacji?

20. Przed Sądem Okręgowym w G. toczyła się sprawa przeciwko Adamowi S. oskarżonemu o przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. Po przeprowadzeniu rozprawy zapadł wyrok skazujący. W uzasadnieniu Sąd podał, iż oparł się przede wszystkim na zeznaniach świadka anonimowego, który naocznie widział oskarżonego strzelającego do pokrzywdzonego. Jednocześnie sąd nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego. Pozostałe dowody przeprowadzone na rozprawie dotyczyły tylko okoliczności już po przedmiotowym zajściu i nie dotyczyły samego przestępstwa.

Czy dowód z zeznań świadka incognito może być jedynym dowodem świadczącym o sprawie oskarżonego? Jak należy oceniać dowód z zeznań świadka incognito na tle pozostałych dowodów w sprawie?